

Arkivsak: 16/3296 - 1 (16/28283)

Saksdokumenter:

Visjonsdokument 2015 – 2018
Årsplan for 2016
Statutter for MKR (inkl. mandat)

Prioriteringer i Årsplan 2017

Sammendrag

Sekretariatet ønsker innspill fra Rådet til prioriteringer for arbeidet i 2017. Virksomheten til Mellomkirkelig råd (MKR) brer seg over et stort fagfelt, noe som gjør det nødvendig med tydelige prioriteringer.

Rådet vil på sitt møte i november drøfte en mer detaljert årsplan, og endelig vedtak av årsplan og budsjett gjøres av Kirkerådet. Årsplanen tar utgangspunkt i Kirkemøtets *Visjonsdokument for 2015-18*, og ut fra dette lages det årlige planer. Også begivenheter, strategier og prioriteringer i de økumeniske organisasjonene danner et viktig bakteppe for MKRs årsplanlegging.

Rådet inviteres både til å drøfte prioriteringer for 2017, men også til å se noe lenger fram og skissere noen utfordringer og satsingsområder i Rådets valgperiode (2016-2019):

Det vises til 2016-planen for å gi et inntrykk av bredden i MKRs arbeid. Man bør her konsentrere seg om hvilke saker som bør prioriteres neste år og i de nærmeste årene, og ikke fordype seg i bredden av faste saksområder som selvsagt må følges opp.

Rådet bør reflektere over hvorledes mandatet gitt av Kirkemøtet forstås og ivaretas, da dette er viktig i en periode hvor Den norske kirke er i endring.

- Hvordan ivaretar rådet mandatet gitt av Kirkemøtet?
- Identifisere utfordringer og prioriteringer for 2017
- Identifisere utfordringer og prioriteringer fram mot 2020

Forslag til vedtak

1. MKR har følgende innspill til arbeidet med årsplan for 2017 .....
2. MKR har følgende innspill til prioriterte tema og arbeidsområder i rådets periode (2016-19) .....

Saksorientering

1. Hvordan ivaretas mandatet?

Raske endringer i utviklingen i Den norske kirke, i det flerkulturelle norske samfunnet og internasjonalt på områder som har med religion å gjøre, nødvendiggjør refleksjon over hvorledes Rådet best kan ivareta det mandatet som Kirkemøtet har gitt det. En klar forståelse av mandatet er en forutsetning for å foreta riktige prioriteringer og lage en god årsplan.

«Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (Rådet) er Kirkemøtets organ for økumeniske og internasjonale spørsmål. Rådet er opprettet som et utvalg i medhold av kirkeloven § 24 femte ledd. Rådet utfører oppgaver som pålegges av Kirkemøtet og koordinerer disse med Kirkerådet og Samisk kirkeråd, samt med Bispemøtet». (§ 1 i MKRs statutter)

§ 2 innholdsbestemmer oppgavene:

- a) Å samordne og fremme *kontakt og fellesskap* mellom Den norske kirke og andre kirker i Norge og i utlandet.
- b) Å ivareta Den norske kirkes *medlemskap* i internasjonale kirkefellesskap og økumeniske organer.
- c) Å sørge for at Den norske kirke ivaretar sine oppgaver etter avtaler om *kirkefellesskap og partnerskap* med andre kirker, blant annet i samarbeid med bispedømmene.
- d) Å fremme *kontakt og samarbeid* med andre tros- og livssynssamfunn i Norge og bidra til dialog mellom mennesker av ulik tro lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- e) Å arbeide med de teologiske og sosiale spørsmål som Den norske kirke møter i det *økumeniske arbeid* og avgi uttalelser som rådet selv står for, eller forberede uttalelser for Kirkemøtet.
- f) Å fremme *økumenisk kunnskap og engasjement* i Den norske kirkes menigheter og bistå ved opprettelsen av lokale felleskirkelige råd.

Det er behov for en klargjøring og en noe mer spisset forståelse av mandatet, i retning av at «internasjonale spørsmål» i realiteten dreier seg om internasjonalt **samarbeid og fellesskap** (jf. kursivering i mandatet). Nesten alt vi arbeider med i de sentralkirkelige råd og i Bispemøtet, har økumeniske og globale dimensjoner, men det kan være klargjørende å fastholde at MKRs særlige ansvar er å ivareta økumenisk og internasjonalt samarbeid. Ut fra dette bør MKR konsentrere seg om:

- Saker som er prioriterte i samarbeidet med søsterkirkene, Norges Kristne Råd og i de internasjonale økumeniske organisasjonene Den norske kirke er medlem av.
- Saker som står på dagsorden i Samarbeidsrådet for Tros- og livssynssamfunn og som er knyttet til de bilaterale religionsdialogene i Norge.

En sjekk vi bruker i sekretariatet, er at dersom en sak *ikke* impliserer økumenisk, interreligiøst eller internasjonalt samarbeid, er det tvilsomt om MKR skal arbeide med den. I årsplanen for 2016 er alle mål og tiltak innenfor denne mandatforståelsen.

I forbindelse med en klargjøring av MKRs mandat og rolle, er det ønskelig også å reise spørsmål om hvorledes MKR kan styrke sitt samarbeid med bispedømmerådene og lokale menigheter. Hvilken rolle kan rådsmedlemmene spille i dette?

2. Utfordringer og prioriteringer for 2017

2017 vil være preget av reformasjonsmarkeringen og generalforsamlingen til Det lutherske verdensforbund.

Europa gjennomgår betydelige omveltninger, både politisk, kulturelt, sosialt og økonomisk. Europa sliter med å takle mottak og integrering av flyktninger og asylsøkere, og vi ser hvordan høyrepopulistiske partier vinner oppslutning. Brexit utfordrer samholdet i EU, det er krig og politisk uro i Ukraina og i Tyrkia som er en nær alliert av Europa. Utviklingen i Russland er bekymringsfull, og krigen i Syria og uro ellers i Midtøsten og Nord-Afrika utfordrer og kan destabilisere også Europa. Presidentvalget i USA kan by på nye utfordringer. Globale klimautfordringer og økonomisk krise og utvikling står på dagsorden over hele Europa. Vi ser tendenser til at Europa «beskytter seg» gjennom å stenge seg ute fra resten av verden, også rent fysisk gjennom å bygge stengsler mot flyktninger fra sør og øst.

Alt dette påvirker selvsagt kirkene i Europa og også det norske samfunnet. Vi trenger mer kunnskap om hva som skjer i Europa og refleksjon over hvorledes Den norske kirke responderer på utviklingen. Et hovedperspektiv vil være Europas forhold til resten av verden.

Konferansen av europeiske kirker (KEK) har generalforsamling i 2018, og både KEK og Fellesskapet av protestantiske kirker i Europa (CPCE) har sendt ut økumeniske dokumenter som Den norske kirke må respondere på i 2017.

Her hjemme vil 2017 være preget av arbeidet med ny lovgiving for tros- og livssynsamfunn og religionspolitikk. KM-møtet i 2016 vedtok en satsing på Den norske kirkes arbeid med religionsdialog. Dette må følges opp i 2017, også fordi Den norske kirke må finne sin (nye) identitet og rolle i det norske mangfoldssamfunnet når vi ikke lenger er knyttet til staten.

Vi har et nytt råd som ønsker å sette MKRs samhandling med bispedømmeråd og lokale menigheter høyt på dagsorden i 2017. Hvordan gjør vi ressurser og materiell fra økumenisk og interreligiøst arbeid mer tilgjengelig? Hvordan fanger vi opp og svarer på menighetenes erfaringer og utfordringer? Vi er i ferd med å etablere *Kirkebakken* som det viktigste verktøy for elektronisk internkommunikasjon i Den norske kirke. Vi har en jobb å gjøre med å ta dette i bruk på MKRs arbeidsfelt. Samtidig må vi videreutvikle evalueringsverktøy.

Sekretariatet foreslår følgende prioriterte tema for 2017:

- **Reformasjonsmarkering og LVFs generalforsamling**
- **Europa (med vekt på Europas respons på global utvikling)**
- **Religionsdialog og religionspolitikk**

- **Kommunikasjon, roller og målgrupper**

Andre viktige arbeidsfelt i 2017 vil være (som i 2016):

- Klima
- Flyktninger og asylpolitikk
- Menneskerettigheter (fokus på trosfrihet, minoritetsbeskyttelse, kjønn og teologi)
- Midtøsten

3. utfordringer også fram mot 2020

Vi må se for oss at de utfordringer vi møter i 2017, vil gjelde for flere år framover. Klimaendringer og migrasjon vil trolig bli enda viktigere og påvirke samfunnsutviklingen i enda større grad, både internasjonalt og i Norge.

Menneskerettighetene og demokratiet er under press flere steder i verden. Vi ser at minoriteter er utsatte for diskriminering og overgrep, og at kvinners kår forverres enkelte steder. Fattigdom er fortsatt vår største utfordring globalt sett. Forståelsen av religionens rolle for utvikling er økende, og her er det viktig at vi som kirke er på banen. Det finnes mye aktuelt ressursmaterieell i de økumeniske organisasjonene og hos våre søsterkirker om hvordan vi som kirke kan arbeide teologisk og diakonalt med disse spørsmålene. Det planlegges en Kirkemøtesak i 2018/19 om økonomi og etikk, og her må MKR bidra med globale perspektiver og innsikter fra det arbeidet som gjøres i KV, KEK og LVF på dette området.

- Sekretariatet foreslår at MKR i 2017 behandler en sak om hvordan Den norske kirke kan bidra til – sammen med våre internasjonale økumeniske partnere – å realisere FNs nye bærekraftsmål. Vi bør invitere KN til å samarbeide med MKR om dette, og vi må ta utgangspunkt i hvorledes det økumeniske fellesskapet spiller en viktig rolle i global utviklingspolitikk.

FNs bærekraftsmål:

<http://www.fn.no/Tema/FNs-baerekraftsmaal/Dette-er-FNs-baerekraftsmaal>

LVF om bærekraftsmålene:

https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/council_2016_-_resolution_on_implementing_sustainable_development_goals.pdf

LVFs generalforsamling i mai 2017 gir føringer for en ny strategiplan for LVF for de kommende år, og KEKs generalforsamling i 2018 vil også gi signaler om prioriteringer for økumenisk samarbeid i Europa som vi som medlemskirke må forholde oss til. Den norske kirke deltar i Kirkenes verdensråds «Pilgrimage of Justice and Peace». Denne visjonen åpner for teologisk og diakonal refleksjon og konkret handling som er viktig for å gjøre Den norske kirke relevant for våre medlemmer og for det norske samfunnet.

Sammenholder vi strategiene og planene i de økumeniske organisasjonene, FNs bærekraftsmål og Den norske kirkes visjonsdokument, har vi lagt opp til spennende samtaler om hva som bør være MKRs prioriteringer i årene framover.

KV om «Pilgrimage of Justice and Peace»

<http://www.oikoumene.org/en/what-we-do/pilgrimage-of-justice-and-peace>

Tilhørigheten til Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn blir kanskje enda viktigere for Den norske kirke når vi ikke lenger er en statskirke. Dette handler om vår identitet og selvforståelsen av vår rolle og oppdrag i det norske – og internasjonale – samfunnet.

- Rådet utfordres til refleksjon om hvorledes Den norske kirkes medlemskap i de økumeniske organisasjonene i enda større grad kan berike utviklingen i Den norske kirke, på nasjonalt og lokalt plan. Hvordan synliggjøres en nødvendig tilhørighet til den verdensvide kirke?
- Rådet utfordres til å reflektere over hvordan MKR skal bidra konstruktivt til religionsdialog og en ny tros- og livssynspolitik i Norge – og i internasjonalt samarbeid.

Den norske kirke er i omforming, og Kirkemøtet skal vedta et nytt grunnlagsdokument for Den norske kirke og en ny kirkeordning. I de nærmeste årene vil også de sentralkirkelige råds rolle defineres på nytt og muligens omorganiseres. MKR-rådet må bidra til gode endringsprosesser og til at vi får en kirkeordning som er hensiktsmessig i forhold til å utføre kirkens oppdrag.

- Rådet vil måtte prioritere arbeidet med ny kirkeordning i de kommende år.

I årene framover kan vi se for oss endringer i «kirke-Norge». Relasjonene mellom Den norske kirke og andre kirker og kristne organisasjoner – i Norge og internasjonalt – er alltid i bevegelse. MKR spiller en viktig rolle som sekretariat for Samarbeid menighet og misjon. Vi må ha som et mål at NORME igjen melder seg inn i det internasjonale misjonsrådet som er knyttet til Kirkenes verdensråd (som Norsk misjonsråd forlot i 1961).

Det kristne fellesskapet i Norge blir stadig mer fargerikt og mangfoldig – dette både beriker og utfordrer. Kirkemøtet skal drøfte en ny sak om integrering av kristne innvandrere om et par års tid.

- MKR må bidra til en konstruktiv utvikling av samarbeidet mellom Den norske kirke og misjonsorganisasjonene og ha som mål å knytte tettere bånd mellom organisasjonene, våre søsterkirker og det internasjonale økumeniske fellesskapet.
- Den norske kirkes samarbeid med migrantmenigheter og integrering av kristne innvandrere i våre menigheter vil stå sentralt i de kommende år.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Prioriteringer og planer for 2017 må på et senere tidspunkt tilpasses de budsjetttrammer avdelingen får. Dette vil vi måtte komme tilbake til når den detaljerte årsplanen utarbeides.